

NEMZETI ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI HIVATAL

A növényvédő szer engedélyezés várható jövőbeni irányai, különös tekintettel a kertészeti kultúrákra

Szűcs Csaba

Növényvédelmi és Borászati Igazgatóság
igazgató

Kecskemét, 2023.12.07.

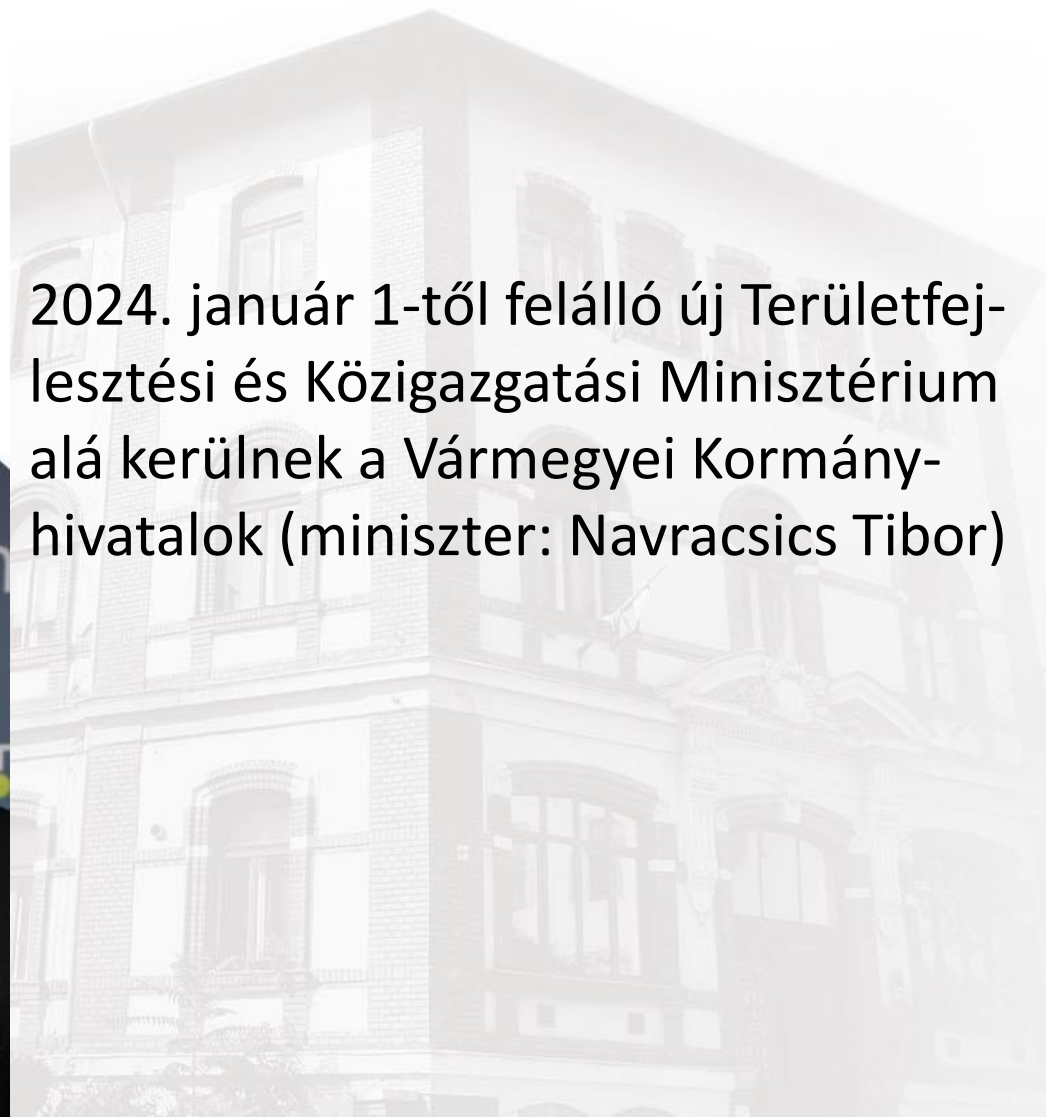

ÚJ ELNÖK VEZETI A NEMZETI ÉLELMISZERLÁNC-BIZTONSÁGI HIVATALT

Augusztus 23-ától
dr. Nemes Imre
tölti be az elnöki
tisztet a Nemzeti
Élelmiszerlánc-
biztonsági Hivatal
(Nébih) élén.

2024. január 1-től felálló új Területfejlesztési és Közigazgatási Minisztérium alá kerülnek a Vármegyei Kormányhivatalok (miniszter: Navracsics Tibor)

Nébih Növényvédelmi és Borászati Igazgatóság

**Új címünk : 1118 Budapest, Dayka Gábor utca 3.
(2023.12.08. után)**

A hamisított termékek alkalmazásának kockázatai:

- az egészségügyi hatásukat nem vizsgálták, **potenciálisan veszélyes és toxikus szennyezéseket, ellenőrizetlen melléktermékeket tartalmazhatnak. Hamis növényvédő szer esetében nem ismert az ellenszer, ha mérgezés következik be.**
- a megvédendő termés károsodhat (**fitotoxicitás**), vagy akár meg is semmisülhet.
- a hamisított vagy illegális termékek **bizonytalan összetétele és azok tulajdonságai miatt a betakarított termés ismeretlen és kivizsgálatlan szermaradékokat, bomlástermékeket tartalmazhat és veszélyeztetheti a fogyasztók egészségét és a környezetet, szennyezve a talajt és az ivóvizet.**
- a nem megfelelő gyártás technológia következtében más hatóanyagokkal is szennyezett lehet a termék, hatása így kiszámíthatatlan. **Csak az eredeti növényvédő szerek minőségét garantálja a gyártó cég.** Hamisított termék használata során előforduló károkért a forgalmazó és a felhasználó a felelős.
- a növényvédőszer-hamisítás a szervezett bűnözés része, nemzetbiztonsági kérdés is (pl. robbanékonyságuk miatt katasztrófa helyzet is kialakulhat, mint ahogyan erre konkrét példa volt a közelmúltban).

A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010 FVM rendelet

30. §- (1) Az értékesítési célra szánt növény, növényi termék előállítása, raktározása és feldolgozása során végzett növényvédő szeres kezelésekről – ideértve a csávázott vetőmag vetését is – a (3) bekezdés szerinti adattartalommal permetezési naplót vagy tartalmában annak megfelelő, a termeléshez kötött közvetlen támogatások igénybevételének szabályairól szóló miniszteri rendelet szerinti gazdálkodási naplót (a továbbiakban együtt: nyilvántartás) **kell vezetni. (...)**

(...) (7) A 10 hektárnál nagyobb összterületen gazdálkodó termelő a rovarölő szeres kezelésekről – ha azt az egységes kérelem felületen alkalmazott hasznosítási kódok szerinti szántóföldi kultúrában végzi – a permetezési naplót a NÉBIH elektronikus felületén vezeti.

(8) A termelő – a (7) bekezdésben foglaltak szerinti, a permetezési naplóban már rögzített adatok kivételével – legkésőbb minden naptári év január 31-ig feltölti a NÉBIH elektronikus felületén az előző évben elvégzett, (1) bekezdés szerinti növényvédő szeres kezelések adatait. (...)

<https://portal.nebih.gov.hu/e-permet>

35. § (1) A növényvédelmi gépeken – a kézi, illetve háti növényvédelmi berendezések kivételével – az Európai Unió területén történt első üzembe helyezést követő első öt évben egy alkalommal, ezt követően háromévente időszakos műszaki felülvizsgálatot (a továbbiakban: felülvizsgálat) **kell végezni.**

Növényvédő szer engedélyezés- a világ egyik legszigorúbb rendszere, **1107/2009/EK Rendelet alapján**, két lépcsős folyamat

Hatóanyag jóváhagyási eljárás

Uniós döntés

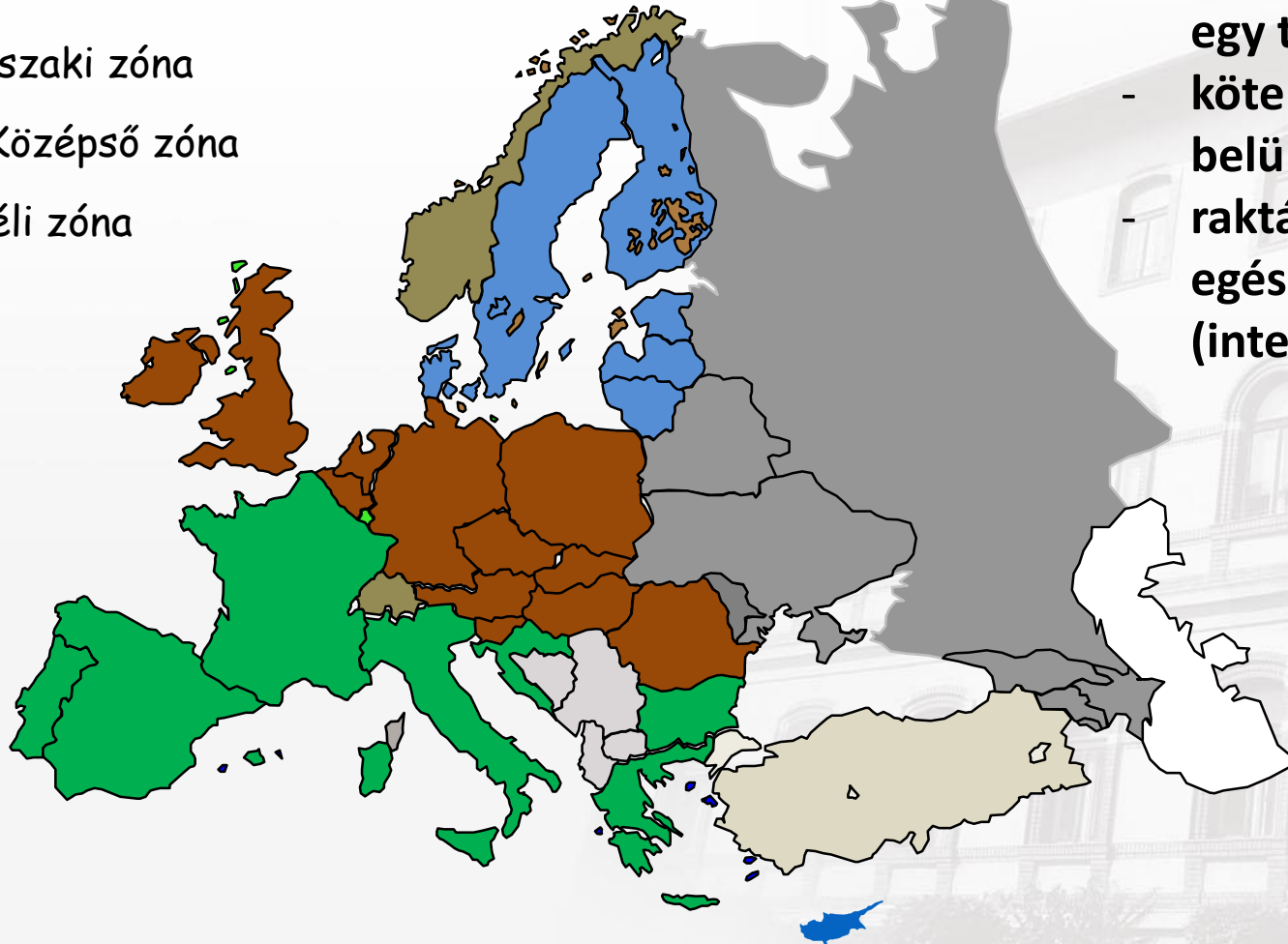

Készítmény engedélyezés

Tagállami döntés

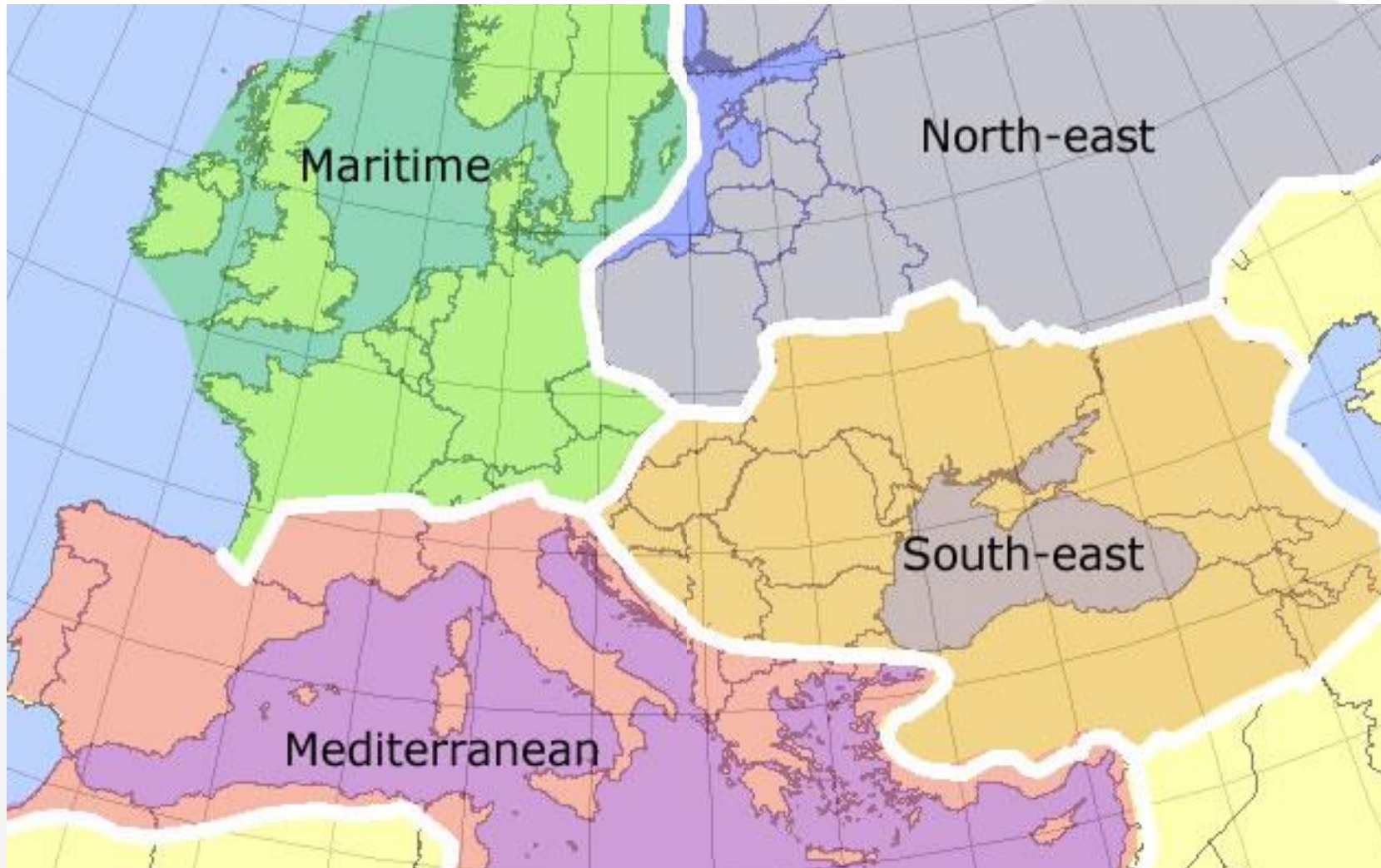
- Északi zóna
- Középső zóna
- Déli zóna

Készítmény engedélyezés:

- 3 zónás értékelési rendszer alapján, zónákon belül egy tagállam értékel,
- kötelező kölcsönös elismerés az egyes zónákon belül
- raktár, üvegház és vetőmag célú felhasználásnál az egész EU egy zóna: egy tagállam értékel (interzonális engedélyezés)

Három zónás értékelési rendszer: zónánként egy tagállam értékkel az EPPO zónabeosztás (PP 1/241) összehasonlítható klimatikus térségek figyelembevételével

AKG lista 2024

az agrár-környezetgazdálkodási kifizetésnél a gazdálkodás során **nem alkalmazható** növényvédő szer **hatóanyagok** listája

Tervezett változás az előző évhez képest:

- kizárólag **hatóanyagokat** tüntetünk fel,
- **készítmények nem szerepelnek** a listákon,

Agro-ökológiai Program (AÖP) listák 2024

IH közleményben jelenik meg

5 lista összeállítását kell elvégeznünk:

- Méhveszélyes növényvédő szerek (ez tiltólista)**
- Mikrobiológiai készítmények (36/2006 FVM szerinti termésnövelők közül)**
- Talajkondicionáló, növénykondicionáló vagy N-megkötő készítmények (36/2006 FVM szerinti termésnövelők közül)**
- Forgatás nélküli talajművelés esetén használható növényvédőszer hatóanyagok**
- Ültetvényeken engedélyezett biológiai ágensek**

Szükséghelyzeti engedélyek

Cél a kiadott Szükséghelyzeti engedélyek db számának csökkentése. A korábbi gyakorlat – az indok megfelelő alátámasztása, előrejelzés, szakmérnökök által igazolt területek – visszavezetése illetve hogy az engedélyekben előírt adatszolgáltatások (forgalmi adatok, lekezelt terület nagysága) figyelése és amennyiben ez nem teljesül, akkor szankció alkalmazása.

1107/2009/EK rendelet 53. cikk (1) bekezdése „(1) A 28. cikktől eltérve, különleges körülmények fennállása esetén a tagállamok legfeljebb 120 napra engedélyezhetik növényvédő szerek korlátozott és ellenőrzött felhasználást szolgáló forgalomba hozatalát, ha ez az intézkedés **olyan veszély miatt szükséges, amely más ésszerű eszközzel nem hárítható el.**”

NEM növényvédelmi szükséghelyzet:

- a készítmény olcsóbb mint az engedélyezett
- már megvette, vagy évekre betárazott belőle
- ‚szokás szerint, minden évben megkaptuk’ – technológiát alapoz szükséghelyzeti engedélyre
- a gyártó piaci érdeke diktálja
- kísérletezik új kultúrában – kérjen Kísérleti engedélyt!

Mezei pocok

Mezei pocok

- A mezei pocok nem érzi jól magát olyan területeken, ahol rendszeresen művelik a talajt.
- Agrotechnikai módszerek: alacsony tarló, korábban elvégzett tarlópántás, mély (25-30 cm-es) talajművelés, betakarítógépek pontos beállítása (szemveszteség), ültetvényekben a fák és szőlőtőkék nem javasolt mulccsal takarni, „T” alakú fák kihelyezése (80-100 m távolság, 3-4 m magasság, 20-30 cm rúd)
- A mezei pocoknak és más rágcsálóknak is megvannak a népességüket szabályozó természetes ellenségeik (pl. **ragadozó madarak**: egerészölyv, vércsék, varjak, gólya, gémek; **ragadozó kisemlősök**: róka, aranysakál, nyest, menyét stb.). Ezeken kívül **fertőző betegségek**, pl. nyúlpestis, pocoktífusz, lépfene, továbbá a populációk genetikai sokféleségének a beszűkülése is gyéríti a népességét.
- A természetes populációszabályozás azonban a gradáció szakaszában már nem működik, nem elégséges.

Mezei pocok

- Hazánkban jelenleg hét készítmény rendelkezik engedéllyel a mezei pocok elleni védekezésre: az *Arvalin LR* (40 g/kg **cink-foszfid**), az *Arvalin 2,5* (25 g/kg cink-foszfid), a *Ratron GL* (8 g/kg cink-foszfid), a *Ratron GW* (25 g/kg cink-foszfid), a *Ratron ST* (8 g/kg cink-foszfid), valamint a *Delu* és *Detia Carb* (800 g/kg **kalcium-karbid**), melyek lakott járatok nyílásába, csalétekdobozva, illetve ládacsapdába helyezve alkalmazhatók.
- Az engedélyezett készítmények mellett a Magyarországon nem engedélyezett *Pocok Tox MAX* (75 mg/kg **klórfacinon**) és a *Rodent Stop* (75 mg/kg klórfacinon) rágcsálóirtó szerek szükséghelyzeti felhasználására is lehetőség van a mezei pocok által veszélyeztetett szántóföldi kultúrákban, kertészeti kultúrákban, gyep területeken és ruderáliákon kizárólag járatkezeléssel, növényorvos felügyelete mellett. A klórfacinon hatóanyag az un. antikoaguláns, vagyis véralvadásgátló szerek csoportjába tartozik. Miután a szer minden melegvérű állatra toxikus hatással van, az engedélyező hatóságnak kellő körültekintéssel kell eljárnia. A NÉBIH NBI a vadonélő állatok védelme érdekében nem engedélyezi a klórfacinon tartalmú csalétek talaj felszínére történő kijuttatását, mert az komoly kockázatot jelent a melegvérű gerincesekre, különösen a nem-cél kisemlősökre, illetve az azokkal táplálkozó ragadozókra.
- *A Pocok Tox MAX 2024. március 15-ig*, a *Rodent Stop 2024. január 9-ig* alkalmazható.

Kiskultúrás munkacsoport

Nemzeti Agrárgazdasági Kamara

Növényvédelmi Szövetség

FruitVeb

Gyógynövény Szövetség és Terméktanács

Magyar Növényvédő Mérnöki és Növényorvosi Kamara

NÉBIH NBI

Folyamat:

- Termelői szervezetek összegyűjtik a termelői igényeket, lehetséges megoldásokról listát készítenek – ezeket NAK összesíti
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara megkeresi a Növényvédelmi Szövetséget – engedélykérelem és adatokkal támogatás
  - Kiskultúrás engedélykiterjesztés
  - Nemzeti Agrárgazdasági Kamarának van lehetősége néhány
  - hatékonysági és szermaradék vizsgálat finanszírozására

Kiskultúrás kiterjesztések

2020-ban **25**,

2021-ben **50 kiskultúrás kiterjesztés 303 kiskultúrára**,

2022-ben 41 készítmény engedélyét **241** kiskultúrára terjesztettük ki,

2023 – Kiskultúrás munkacsoport

2023 október 5-ig: 80 készítmény engedélyét **482** kiskultúrára terjesztettük ki

***Ne szükséghelyzeti engedély legyen,
hanem a felhasználás kiterjesztése a kiskultúrára !***

Kiskultúrás felhasználások a felhasználó saját felelősségére a 1107/2009 EK rendelet 51. cikk (2) bekezdése alapján. A felhasználások nincsenek megfelelően alátámasztva biológiai hatékonysági és a kultúrnövényre szelektivitási vizsgálatokkal

Kultúra	Károsító	Dózis (l/ha)	Permetlé (l/ha)	Kezelés ideje (fenológiai állapot szerint)
koriander, kapor, lestyán	magról kelő kétszikű gyomnövények	2,5	200-300	vetés után, kelés előtt (BBCH 00-03)
pasztinák		2,5		vetés után, kelés előtt (BBCH 00-03)
dughagymáról termesztett mogyoróhagyma		1. kezelés: 1,5 l/ha (pre) 2. kezelés: 1,0 l/ha (poszt)		ültetés után, kelés előtt (BBCH 00-07), és a 2. levél megjelenésétől az 5. levél megjelenéséig (BBCH 12-15)
borsikafű		3,0		vetés után, kelés előtt (BBCH 00-03)

Mivel ezen felhasználások esetében a kultúrnövény fajok és fajták érzékenysége nem igazolt, az üzemi méretű felhasználás előtt célszerű kis területen a termesztésbe kerülő fajtákkal fajtaérzékenységi vizsgálatot végezni.

A gyomirtó szer hatékonyságáról és szelektivitásáról a felhasználó köteles elektronikus úton az alábbi linken elérhető táblázat kitöltésével (Adatbekérő herbicid hatékonysági és szelektivitási információkról) adatokat szolgáltatni (kijuttatás helye, kezelési információk, alkalmazástechnikai adatok, hatékonysági és szelektivitási adatok) kultúránként legalább 1 területről.

Glifozát

- **A hatóanyag értékelő tagállamok: SE FR NL és HU.**
  - **2022. októberi** Scopaff (Növényvédőszerekkel Foglalkozó Állandó Bizottság) ülésen bocsátotta szavazásra az adminisztratív úton történő meghosszabbítását a hatóanyagnak **(nem született döntés). 2023. október 13. (41,7 % támogatta, 3 % ellenezte, 55,28 % tartózkodott)**
  - **2022. novemberi** Appeal Committee (Fellebbviteli Bizottság) ülésén **sem született döntés a hatóanyag érvényességi idejének adminisztratív úton történő meghosszabbításáról. 2023. november 16. (41,7 % támogatta, 3 % ellenezte, 55,28 % tartózkodott)**
  - **A Bizottság a hatóanyag jóváhagyási idejének adminisztratív úton történő meghosszabbításáról saját hatáskörben döntött és azt 2023. december 15-ig meghosszabbította ((EU) 2022/2364 Végrehajtási Rendelete 2022.12.02.).** „2022. május 10-én a Hatóság és az Európai Vegyi anyag-ügynökség (ECHA) arról tájékoztatta a Bizottságot, hogy a Hatóság csak késsedelemmel tudja majd elfogadni a glifozátnál felmerülő kockázatok értékelésének szakmai vizsgálatából levont következtetéseit, és azok elfogadása 2023 júliusa előtt nem várható. Ez azt jelenti, hogy 2022. december 15. előtt nem lehet határozatot hozni a glifozát jóváhagyásának meghosszabbítása tekintetében.”
- A Bizottság a 2023/2660 Végrehajtási rendelet (2023.11.28.) szerint a glifozát hatóanyag érvényességi ideje 2033. december 15. módosult.**

Európai Zöld „Green Deal” Megállapodás

- 2020. május 20-án megjelent az Európai Zöld Megállapodás és a „Termőföldtől az Asztalig” Stratégia (kiemelt céljai közé tartozik a kémiai növényvédő szerek használatának és kockázatának, valamint az ún. „veszélyesebb” növényvédő szerek használatának csökkentése 50%-kal 2030-ig.)
- 2022. június 22-én az Európai Bizottság bemutatta a 2009/128/EK irányelv módosítására irányuló javaslatát. A tervezett szerint 2030-ra uniós szinten 50 %-kal csökkenjen mind a vegyi növényvédő szerek használata, mind azok kockázata (a továbbiakban: a 2030-ra vonatkozó 1. uniós csökkentési cél), valamint a veszélyesebb növényvédő szerek használata (a továbbiakban: a 2030-ra vonatkozó 2. uniós csökkentési cél) a 2015., 2016. és 2017. év átlagához képest.
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/HTML/?uri=CELEX:52022PC0305&from=EN>
- **Az Európai Parlament 2023. november 22-i Strasbourgban tarott plenáris ülésén a képviselők elutasították a növényvédőszerek fenntartható használatáról szóló jogszabály javaslatot (az EP elnöke a napokban hivatalosan is kéri majd a Bizottságot a javaslat visszavonására. A Bizottság válaszáig azonban csak találgatni lehet, hogy mik lesznek a további lépések.)**

Szabályozási környezetnek megfelelő drónos növényvédelem legfontosabb feltételei I.

1. személyi feltételek teljes körű teljesítése (elő-, illetve bemeneti feltételek teljesítése, képzések elvégzése, vizsgák letétele):

• **hatályos pilóta nélküli légitármú irányítói igazolvány**, amely megszerzéséhez a teendők az alábbiak:

✓ felkészítő tanfolyam (76 órás ún. speciális képzés) elvégzése a Légiközlekedési Hatóság által kiadott engedéllyel rendelkező képző szervezetnél (képzésre jelentkezés feltétele: érvényes A2 kompetencia tanúsítvány)

✓ drón pilóta vizsga tétele a KAV Közlekedési Alkalmassági és Vizsgaközpont Nonprofit Kft. vizsgaközpontjában

• **növényvédelmi drónpilóta szakképesítés**, amelyhez az alábbi teendők elvégzésére van szükség:

✓ Nébih által kijelölt (jóváhagyott) képzőintézmény (<https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/524160990/Novenyvedelmi+dronpilota+kepzoitezmenyek.xlsx/93c3d9da-e5ed-52c9-57a1-082b67434d89?t=1680514583641>) által szervezett pilóta nélküli légitármúves növényvédelmi alapképzés elvégzése, bemeneti feltételek:

- érettségi végzettség vagy Mezőgazdaság és erdőészet vagy Gépészet vagy Specializált gép- és járműgyártás vagy Informatika és távközlés ágazat okban szerzett középfokú szakmai végzettség

- a 43/2010. (IV. 23.) FVM rendeletben előírt minimális képzés (80 órás növényvédelmi alaptanfolyam)

- hatályos pilóta nélküli légitármú irányítói igazolvány

✓ sikeres vizsga Nemzeti Akkreditáló Hatóság (NAH) által akkreditált vizsgaközpontban (<https://www.nah.gov.hu>, egészségügyi alkalmassági

• **kétévente növényvédelmi szakmai továbbképzés**en való részvétel, Nébih által jóváhagyott képzőintézménynél

Szabályozási környezetnek megfelelő drónos növényvédelem legfontosabb feltételei II.

- 2. bejegyzés a mezőgazdasági pilóta nélküli légi jármű irányítói nyilvántartásba** (a személyi feltételek teljes körű teljesítését követően, részletek: <https://portal.nebih.gov.hu/-/matol-megnyilt-a-jelentkezési-lehetoseg-a-nebih-mezogazdasagi-pilota-nelkuli-legijarmu-iranyitoi-nyilvantartasaba>)
- 3. forgalomba hozatali engedéllyel rendelkező**, azaz a MATE Egyetemi Laborközpont által pozitív eredménnyel típusminősített **permetező drón** beszerzése (az érvényes engedély megléte matricával igazolt) <https://uni-mate.hu/egyetemi-laborkozpont>
- 4. a megvásárolt permetező drón és az üzemeltető (együttesen UAS) regisztrációja** a Légiközlekedési Hatóság erre a célra rendszeresített elektronikus felületén és felelősségbiztosítás kötése UAS üzemeltetésre és UAS műveletekre (<https://www.kozlekedesihatosag.kormany.hu/hu/web/legugyi-felugyeleti-hatosagi-foosztaly>)
5. magánszemély esetén **műveleti engedély vagy jogi személy esetében LUC** (Light UAS Operator Certificate) **tanúsítvány** megszerzése a Légiközlekedési Hatóság követelményei szerint (részletek: Légiközlekedési Hatóságnál elérhetőek)
- 6. drónos kijuttatásra engedélyezett növényvédő szer** beszerzése
7. Vármegyei Kormányhivatal részére **kijuttatási terv benyújtása, bejelentés** (légi permetezés végzéséhez)

Növényvédőszerek kiterjesztése drónos felhasználásra

Az első feladat: a hatékonyság bizonyítása

Problémák:

- Cseppméret
- Drón vortex
- Elsodródás

A második feladat: TOXIKOLÓGIA

Ha a Hatékonysági kísérletek sikeresek voltak

ÖKOTOX

HUMÁN TOX

ki kell találni az egész kockázatbecslés koncepcióját

Tanulság:

Okiratok kiterjesztésének elbírálása case-by-case, nem lehet rutin

Nagyon óvatosan és alaposan kell eljárni

Engedélyezés problémái:

- gyakorlat (ténylegesen kijuttatott cseppméret és elsodródás) és
- az egészségügyi és környezeti kockázat talál-e közös felhasználási lehetőséget.

Mospilan 20 SG

- A készítmény felhasználására vonatkozó előírások pilóta nélküli légitáncművel történő légi permetezés esetén:

Kultúra	Károsító	A kezelések <u>maximális</u> száma	A kezelések között eltelt minimális idő (nap)	Dózis (kg/ha; l/ha)	Permetlé (l/ha)	Kezelés ideje (fenológiai állapot szerint)
cseresznye, meggy	cseresznyelég	3	7	0,025 + 1,0 Combi- protec	20	a fajtára jellemző színeződés kezdete – egy héttel a betakarítás előtti állapot (BBCH 81-86)
dió	nyugati dióburok-fúrólég	5	7-10	0,04 + 1,0 Combi- protec	20	gyümölcsnövekedés – két héttel a betakarítás előtti állapot (BBCH 74-84)

- Előírt növényvédelmi technológia:**
- A **cseresznyében** és **meggyben** károsító *cseresznyelég* fajok ellen az érés kezdetétől (a fajtára jellemző gyümölcszíneződés kezdetétől, BBCH 81) egy héttel a betakarítás előtti állapotig (BBCH 86) terjedő időszakban védekezhetünk. A védekezéseket a rajzásmenet megfigyelésével, – illatcsalétekkel kombinált ragadós sárgalappal végzett csapdázással – célszerű időzíteni.
- A **dióban** károsító *nyugati dióburok-fúrólég* ellen illatcsalétekkel kombinált sárga ragadó lapos rajzásmegfigyelésre alapozva, az első legyek megjelenésekor/ imágórajzás kezdetétől, július közepétől a rajzás végéig, szeptember végéig terjedő időszakban célszerű permetezni.
- A készítményt pilóta nélküli légi járművel történő kijuttatás esetén felsőfokú növényvédelmi képesítéssel és hatályos engedéllyel rendelkező személy irányítása mellett lehet felhasználni. A kijuttatást érvényes drónpilóta engedéllyel rendelkező személy végezheti.
- A 44/2005. (V. 6.) FVM-GKM-KvVM együttes rendelet szerint a kezelendő kultúrára kerülő permetlé cseppek 50%-os térfogat szerinti átmérője legalább 200 µm.
- A pilóta nélküli légi jármű maximálisan 2 méteres magasságban repülhet a kultúra felett. Maximális repülési sebesség 15 km/h.
- Pilóta nélküli légitáncmű esetén a kezelt területtől tartandó védőtávolság 20 méter.**
- A növényvédő szer bekeverését, a pilóta nélküli légitáncművek újra töltését és irányítását végző személyek kizárólag a kezelendő területhez tartozó védőtávolságon kívül tartózkodhatnak.
- A kezelt terület és a hozzá tartozó védősáv szélén kötelező a munka megkezdése előtt figyelmeztető táblákat elhelyezni és a következő felirattal ellátni: „Pilóta nélküli légitáncműves (drónos) permetezés folyik ezen a területen, belépni a területre veszélyes és tilos!”.

Köszönöm a figyelmet!

